СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 245. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 21-го жовтня 1935. — VOL. XLIII. No. 245. Jersey City, N. J., Monday, October 21, 1935. THREE CENTS.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАПОМОГОВОЇ ПРАЦІ ПОСТУПАЄ СЛАБО

ВАШИНГТОН. — „Адміністрація поступу праці", що має завдання дати запомогову роботу 3,500,000 безробітних, оголосила свій звіт, з котрого виходить ясно, що праця уряду в цьому напрямку поступає дуже поволі.

Президент Рузвелт колись заявив, що це бюро перебере півчверта міліона безробітних на роботи до 1-го листопада, а тут 13 днів перед цим реченцем перебрано всього тільки 1,310,7333 робітників, лишаючи до перебрання до 1-го листопада 2,189,267, що всі вважають за неможливе до виконання.

Супроти цього урядови лишається або закинути думку перебрати півчверта міліона безробітних, або продовжити речинець. Уряд схиляється за цим другим пляном та думає продовжити реченець перебрання безробітних з лісти запомог на лісту запомогових робіт до 1-го січня наступного року.

УРЯД АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ЛИШАЄТЬСЯ ТОЙ САМИЙ.

АТЛАНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — При виборі виконного уряду Американської Федерації Праці вибрано наново старих урядників. Вилієм Ґрін став президентом одинацятий раз.

На конвенції зроблено деякі зусилля усунути тільки одного урядника, а самі Метю Вола, проти котрого опозиція висувала представника автомобільних робітників, Емілія Костеля. При голосуванню Костельо дістав 264 голоси, Вол 28,522.

Закриваючи конвенцію, Ґрін закликав делеґатів забути на ріжниці, які проявилися на конвенції. Він показував на факт, що Джан Луис, котрий критикував його за слабе організування робітників, поставив його номінацію на президента організації.

СТРАЙК ПАНЧОХОВИХ РОБІТНИКІВ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — Робітнича юнія панчохових робітників у цій окрузі викликала робітників і робітниці цього промислу на страйк, бо фабриканти не захотіли признати „закритої фабрики", себто признати юнії, та не згодилися на юнійну заплату.

Страйк почався в пятницю. За обчисленнями юнії, на страйк вийде коло 8,000 робітників у цім місті та коло 4,000 в околиці Ню Йорку.

ЗНОВУ ЗЕМЛЕТРУС У МОНТАНІ.

ГЕЛЕНА (Монтана). — Від якогось часу в цій околиці повторялися потрясення землі. Землетрус, що навістив цю околицю в пятницю вночі, потягнув за собою нарешті втрату людського життя. Дейв Майнер, 27-літний Мурин, згинув на вулиці, як падаючі з домів цегли розбили йому череп.

Землетрус заподіяв багато маєткових шкід. В декотрих домах почалися пожари.

Потерпіли крім цього міста ще Билингз, Боземен, Мисула й Бют. Потрясення далися чути аж у стейті Вашингтон і Айдаго.

„ГОРОЖАНСЬКА ЮНІЯ" ПОДАЄ КВАЛІФІКАЦІЇ КАНДИДАТІВ.

НЮ ЙОРК. — „Горожанська Юнія" подала до публичного відома свої правильні передвиборчі заяви щодо кваліфікацій кандидатів на уряди, яких мається вибрати цього року.

Подаючи кандидатів з 8-го дистрикту до стейтового законодатного тіла, „Горожанська юнія" каже: „Степан Дж. Ярема, демократичний кандидат, має кваліфікації. Він є людиною загально поважаною в своїй громаді та видимо добре кваліфікований до законодатної праці".

ЗАСУДЖЕНО ЗЕНҐЕ ЗА ВБИВСТВО.

ШИКАҐО. — Процес проти молодого мезурського фармера Мендевила Зенґе, котрий окалічив та вбив д-ра Волтера Бавера, що оженився з його любкою, покінчився засудом обвинуваченого за вбивство. Присяжні судді встановили на нього кару досмертної вязниці.

НОВИЙ ПРИЧИНОК ДО МІРЕННЯ „ТЕМПА ЖИТТЯ".

НЮ ЙОРК. — На зборах „Союзу медичних директорів асекураційних організацій Америки" виступав Франц Боаз, професор Колюмбійського університету, з цікавим рефератом про „скорість життя". Учений говорив, що кожда людина росте, дозріває й зуживається з певним, питомим їй темпом. Себто одні люди ростуть, розвиваються й старіються скорше, як інші. Темпо життя кождої людини можна при належитих обсерваціях змірити. Коли вчені звернуть на це темпо життя ближчу увагу, вони зможуть предсказувати зовсім добре, як довго дана людина буде жити.

КЛОПОТИ АВТОМОБІЛІСТІВ З МЕВАМИ.

ЛОНҐ БІЧ (Лонґ Айленд). — Від якогось часу автомобілісти в цій околиці мали немало клопотів з мевами. Меви виловлюють з моря при березі устриці, вилітають з ними вгору та пускають їх на цементову дорогу, щоб розбити тверду шкаралупу. Устриці часто падали коло авт з таким тріскотом, що це застрашувало візників, ба навіть спричиняло випадки.

1,620 РЕВОЛЮЦІЙ У 2,525 РОКАХ.

В Брюселі відбувся конгрес соціольоґів, на якому відомий російський соціольоґ П. А. Сорокін виголосив реферат, у котрому перевів статистику революцій і повстань, що їх занотувала історія. Сорокін простудіював не менше як 1,620 революцій, що мали місце протягом часу від 600 р. перед Христом до 1935 р. нашого літочислення, отже за протяг 2,525 літ.

Народні повстання, на думку Сорокіна, це вічно повертаюче, але не періодичне явище. Пересічно припадає одно повстання на кожних 12 років. Найбільше революцій занотувала історія в 8, 13, 14 і 19 столітті. Остання третина 19 століття була спокійніша, ніж попереджуючі її періоди. Зате в 20 столітті скількість революцій сильно змагається. Характеристичне, що всім революціям усіх часів присвічували завсіди одні й ті самі „ідеали" — фанатизму, бруталльности й жорстокости. Під тим оглядом були подібні до себе всі революції минувшини й нема надії, щоб вони були інші в майбутности.

28,000 БАНДИТІВ.

За офіціяльними даними, не зважаючи на численні карні експедиції, на території Манчукуа гуляють іще біля 28,000 бандитів. Ховаються вони по горах та лісах. Займаються організацією залізничих катастроф, нічних нападів, схопленням бранців, за яких потім вимагають окупу й т. п. Всеж таки, в порівнанні з минулим, теперішний стан бандитизму в Манчуку не такий уже страшний. В жовтні 1932. р. було в Манчуку 212,000 бандитів; за рік їх число зменшилося на 66,000, а в жовтні 1934. р. було їх уже тільки 34,000.

З 28,000 теперь оперуючих бандитів — 8,000 входять у ріжні протияпонські й протиманджурські групи, 7,000 зпоміж них називають себе комуністами, а решта це вже „безпрограмові" грабіжники.

ЧОЛОВІК НЕ ПОХОДИТЬ ВІД МАЛПИ.

Англійський учений Джерард Ґірд видав недавно наукову працю п. н. „Переворот у науці", в якій доказує, що теорія Дарвіна про походження чоловіка від малпи цілком нині впала. Чоловік камінної доби, каже англійський учений, дуже мало ріжнився фізично від нинішнього чоловіка, а останні відкриття в глибині Африки свідчать про те, що він ніколи не мав нічого спільного з малпами.

МЕДВІДЬ ВИПАВ З КЛІТКИ І ПОКУСАВ 11-ЛІТНЬОГО ХЛОПЦЯ.

Підчас залізничого транспорту мандрівного цирку випала з вагону за залізничою стацією Киверці (Волинь) клітка з медведем. Хоч поїзд їхав досить швидко, проте медведеви нічого не сталося. Проголомшений упадком, медвідь стояв якийсь час спокійно біля клітки. Довкруги медведя почали внедовзі громадитися люди. Це розлютило його, він кинувся на юрбу, вхопив у свої обійми 11-літнього Жигмонта Генрика та важко його погриз. Хлопця відвезли до лічниці, а медведя зловили і вмістили до клітки.

СЛАВНИЙ ЛИТОВСЬКИЙ РІЗЬБАР ПРОВІДНИКОМ БАНДИТІВ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Ковна, що в окрузі Тельш арештували групу бандитів, зложену з 20 людей, що вже від довшого часу грабувала між Тельшами і Таврогами. Вона доконала багато нападів та викликувала грозу серед населення. Велике схвилювання спричинило те, що на чолі банди стояв відомий литовський різьбар, 57-літній Олександер Клеме Клемантіс. Цього різьбаря знають у цілому краю як автора багатьох памятників свободи, що їх поставили в ріжних литовських містах. Він поклав теж великі заслуги при відновлюванні старих церков. Арештували його в церкві якраз тоді, коли він виконував свою професійну працю.

„НАЙБІЛЬШИЙ УСПІХ".

Німецька письменниця й суспільна діячка Ґільде Ваґенер Треслер у такий спосіб характеризує „жінку за якою тужить мужчина": „Ніколи мужчина не тужив так і не потребував так жінки, як сьогодня. Очевидно під „жінкою" я розумію товаришку життя мужчини, яку він мусить любити ціле життя. А стати такою товаришкою життя мужчини, це значить досягти найбільшого успіху, про який тільки може мріяти жінка. Я знаю трудноці дороги, що веде до цього великого успіху. Нинішний момент вимагає цього від жінки, що вона дуже часто мусить мати свою професію, а з нею власні інтереси і власні цілі. А проте вона мусить знайти час і виявити зацікавлення для праці чоловіка, вона мусить ділити з ним думки, йти назустріч його ідеалам, з ним спочувати і з ним думати. Жінка нашого часу мусить розуміти, що для чоловіка „вдома" це є острів, далекий від життєвої погоні за заробітком і успіхом, далекий від боротьби і непосильного змагання з життєвими труднощами. А одинокою людиною, що є всилі створити мужчині це „вдома", є жінка. Ніколи родинне життя не мало такої ваги, як сьогодня. І що дня мусить жінка починати боротьбу за любов чоловіка наново, раз-у-раз міняючи й пристосовуючи свою душу й серце до того, чого він у даний момент найбільше потребує. Вона мусить бути для нього то сестрою, то любовницею, то товаришкою, то матірю".

КНИЖКА-МІНІЯТУРА.

З приводу конгресу іранського мистецтва добуто з бібліотечних сховків московської державної бібліотеки рідке видання казок Крилова. Ця книжечка розмірами почтової марки, не грубша, як звичайний лист картону. А всетаки в тій книжечці є 86 сторінок друку, що обіймають 25 казок Крилова. Обгортка многобарвна й портрет автора є її окрасою. Надрукована вона в 1855. р. в друкарні державних банкнотів у Петербурзі. Видано її тільки в кількох примірниках, з яких ні одного не пущено до продажу. Тим виданням державна друкарня в Петербурзі побила рекорд мініятурних книжок, якім передтим держала т. зв. „Ліонська біблія". Вона розмірами трохи більша від почтової марки й має по 17 стрічок на одній сторінці. Казки Крилова мають по 22 стрічки на сторінці.

ЦІКАВА АРХЕОЛЬОҐІЧНА ЗНАХІДКА.

На північнім сході від Мазовії знаходиться місто Маків, згадуваний у старих документах уже 1065 р. В цьому місті почали весною ц. р. будувати дві школи і при будові натрапили на старе цвинтарище. В гробах знайшли перстень з бронзу і срібні кульчики. Археольоґічний музей вислав туди свого асистента, який веде дальші розкопи. Устійнили, що цвинтар є з XI в. Небіжчиків ховали в рядах без домовин у випростуваній позиції навзнак. Знайдено і ніж, який служив небіжчикови за зброю, та інші речі. Перстені і бронзові прикраси свідчать про вироблений естетичний смак. Деякі з цих прикрас, посріблювані або позолочені, мають ріжні різьби. Була тут видко торговля з далекими краями, про що свідчать численні скляні коралі, знайдені в гробах, а такі скляні коралі продукували тоді лише Фенікія та Єгипет. На одній сиґнеті, викінченім посрібльованим бронзом, видко якийсь трудний до відчитання напис, що нагадує грецьке письмо. Насуваєтся гадка, чи не буде це глаголицький напис, бо глаголиця, старша від кирилиці, була вживана у світських до XIII віку.

ЖАНДАРМ У РОЛІ... РОЗБІЙНИКА.

Одна з чеських фільмових фабрик, готуючися до накручування розбійницької фільми „Яносік", відшукала собі виконавця головної ролі в... молодому жандармі, що виконує свою службу на Словаччині. Та проти заангажування жандарма до ролі розбійника запротестувала чеська влада. Вона порадила кандидатови на Яносіка, щоб він звільнився з жандармерії й коли вже конче хоче заграти ролю славного розбійника, не грав її як жандарм. По накрученні фільми він може знову внести подання з просьбою приняти його до жандармерії...

ОЖЕРЕЛЛЯ МАРІЇ СТЮАРТ.

Якась жінка в Лондоні, що її назвище затримано в тайні, купила недавно на базарі за два шілінґи, низку чорних кораликів. Якось у підсінню одного з лондонських гостинниць розірвалося тій жінці це дешеве ожерелля. Молодий чоловік, що поспішився помогти тій жінці у збиранню розсипаних кораликів, завважив, що таке дороге ожерелля не вадилоб дати наново нанизати. Незнана жінка пішла до золотаря, що відразу пізнав, що ці дешево куплені коралики, це справжні, виїмково дорогі чорні перли. Не зрадившися зі своїм відкриттям перед власницею такої дорогоцінности, попросив її зайти до склепу на другий день. Тимчасом золотар порозумівся з поліцією, що подбала про те, щоб розслідити походження ожерелля. Виявилося, що ця низка кораликів, куплених на базарі за два шілінґи, творила колись частину ожерелля шкотської королеви Марії Стюарт. Правдоподібно нещасна королева, йдучи на шафот подарувала ожерелля котрійсь зі своїх кревнячок, вслід за чим воно зникло й виринуло по століттях на базарі як низка звичайних кораликів. Англійський скарб запропонував власниці ожерелля купно його, за ціну 40,000 фунтів стерлінґів.

ІТАЛІЯ НА ШЛЯХУ ДО ЗАМИРЕННЯ.

ЛОНДОН. — Панує тепер загальна думка, що таки вдасться відвернути війну в Европі, а навіть довести до скорого закінчення конфлікту Італії з Етіопією. Така зміна наступила в хвилі, коли всі вже думали, що війна в Европі неминуча. На зміну не вплинула Ліґа Націй, а тільки дипльомати Великої Британії, Франції й Італії. Вони то довели до цього, що Англія згодилася забрати з Середземного моря два найбільші воєнні кораблі, а Мусоліні дав згоду на те, щоб зменшити італійську армію в Лівії, в Африці. Тим способом як Англія так і Італія заманіфестували, що не думають виступити проти себе війною.

ЩО ЗАВАЖИЛО?

РИМ. — Британійський амбасадор відбув з Мусоліні цілогодинну конференцію, підчас якої переконав диктатора, що Велика Британія не має ніяких воєнних намірів. А Мусоліні був певний, що Англія таки свідомо й нарочно веде до воєнного конфлікту з Італією. Обговорено теж точки, на підставі яких можнаб закінчити війну в Африці.

ФРАНЦІЯ СТАНУЛА ПО СТОРОНІ АНГЛІЇ.

ПАРИЖ. — На рішучий запит британійського уряду в справі воєнної допомоги на випадок війни Англії з Італією французький уряд дав відповідь, що стане по стороні Англії, якщо Італія її заатакує, а Англія не дасть до цього законної причини. Франція поставила теж Англії вимогу не замикати в ніякім випадку Суеського каналу.

ФРАНЦІЯ ГОДИТЬ.

ПАРИЖ. — Станувши по стороні Англії, Франція веде далі безупинні переговори з Італією, щоб погодити її цілковито з Англією і спільно разом дійти до порозуміння в справі Етіопії.

ДОЩ ПРИПИНЮЄ ІТАЛІЙСЬКИЙ НАСТУП.

ЖІБУТІ (Французьке Сомалі). — Етіопці держаться сильно в горах і спинюють дальший похід італійської армії. Але найбільшою перешкодою в наступі є дощ, бо доріг нема, а серед грязюки важко посуватися з артилерією і тренами.

БРАК ВОДИ — НАЙБІЛЬША ПЕРЕШКОДА.

СУЕЗ (Єгипет). — Етіопці дають собі раду зі спрагою. Носять зі собою ягоди і ними вгашують спрагу. А італійські жовніри терплять. Бо нема доріг і нема води. А ті жерела, що є мають солонкувату воду, що добра може для купання, а не для пиття.

БРИТІЙЦІ РАТУЮТЬ ІТАЛІЙЦІВ.

АЛЕКСАНДРІЯ (Єгипет). — Моряки з британських воєнних кораблів ратували італійських подорожних і залогу італійського корабля Авсонія, на якім вибух огонь. Наслідком пожежі згинули 7 осіб з корабельної прислуги. Британійці виратували дуже багато осіб від смерти. Вогонь повстав з вибуху кітла.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Чеський уряд відкликав дипльоматичне визнання для польського консуля Александра Кльоца в Моравській Остраві. Урядово стверджено, що консуль вмішувався в чеські внутрішні справи.

ВАРШАВА. — Польський уряд обурений до крайности тим, що Чехословаччина видалила польського консуля. Кажуть, що щось подібне Польщі ще не приключилося за ввесь час її державности. Кажуть далі, що Польща хоче відплатитися Чехословаччині тим, що відкличе своє визнання чехословацькому консулеви у Львові. Разом з тим підкреслюють, що уряд дістає далі повно зажалень від чехословацьких горожан польської народности, що нарікають на переслідування. Особливо, як кажуть, нарікають польські робітники, яких, як говориться в польськім комунікаті, Чехи викидають з роботи.

„ЧИСТКА" В БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ (Болгарія). — В звязку з недавніми арештами офіцирів, що мали згідно з офіційним ствердженням підняти бунт і перемінити Болгарію з монархії на републику, звільнено з армії 79 офіцирів. Між ними є один генерал, один інспектор армії, 14 полковників, 25 підполковників, а решту становлять офіцири нижчих ранг. Та на тім іще не кінець. Незабаром викинуть з армії ще 41 офіцирів. По тій чистці зачнуть братися теж і до „цивільних".

МІСТ НА ДНІСТРІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Віддано до вжитку міст на Дністрі, який знищено підчас світової війни. На міст вїхали два поїзди: один з румунського боку, а другий з Одеси. Обидва поїзди були вдекоровані совєтськими й румунськими прапорами.

ХАБАРНИКІВ НЕ БРАКУЄ І В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Щоб дістати дозвіл від уряду на відкриття дому гри в Сан Себастіяні, заплачено урядовцям хабаря на суму двох міліонів пезет.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Se nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept l for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩО ВАРТА ЗАПОМОГОВА ПРАЦЯ?

Десять місяців минуло вже від часу, як президент Рузвелт проголосив свою програму, що мала знести всі деморалізуючі впливи допомоги та дати економічне забезпечення всьому населенню краю.

Ця програма була хитро обдумана. Нею уряд успокоював консервативних людей, що уряд не думає давати безробітним страшного консерватистам „пайка" („довл"), а людей, більше поступових, уряд захоплював думкою економічного забезпечення населення.

До того програма виглядала дуже просто: всі постійні газарди модерного життя мали бути обняті одним ґенеральним пляном забезпечення. Бідноті мали запобігти, даючи роботу 3 і пів міліона безробітних, здібних до роботи, а півтора міліона людей, нездібних до роботи, перенести на допомогу стейтів.

Десять місяців практики показують, що плян буде добре обдуманий політично, але має поважні недостачі з економічного боку. В декотрих околицях краю вже налітав перший сніг, а тут „адміністрація поступу праць" перебрала на себе всього один і чверть міліона осіб. До місяця, коли зима може початись на добре, уряд певно не зможе дати робити навіть поважній частині тих 2 міліонів 200 тисяч людей, які він обіцяв наняти. Ці люди будуть добиватися допомоги від стейтів, а з усіх стейтів тільки чотири мають досить фондів.

Зрештою найпростіший розрахунок може переконати про недостачі пляну допомоги через цю „адміністрацію поступу робіт". До половини 1936 року має цей уряд видати 1 міліярд 150 міліонів долярів. Сюди вчислено вже й кошти матеріялів, нагляду й видатків на причандали. Якби цю всю суму поділити на число робітників, то вийде, що робітник, нанятий цей „адміністрацією", за 8 до 9 місяців праці дістав би пересічно 395 долярів. Ясно, що люди за таку заплату вижити ніяк не можуть.

Ще дальшу зловіщу вістку подає заява уряду, що від 1-го листопада цього року федеральний уряд перестане давати тимчасову федеральну допомогу. Цею заявою уряд немовби вмиває руки від обовязку вдержувати людей при житті в часі кризі. Просто, заявляє, що це не належить до нього.

Не кажучи нічого про економічні наслідки такого становища, самі політичні наслідки повинні вистарчати, щоб звернути увагу урядови, що нині уряд у ніякій хоч трохи свобідній країні не може так преспокійно скинути з себе відповідальности за долю міліонів людей у тяжкій економічній кризі.

О. Сновида.

ПОХМІЛЛЯ

Вибори скінчилися, сойм і сенат відкрито, ніяка „соймократія" вже не перешкаджає „еліті" ані УНДО, з яким зроблено угоду, працювати для добра держави. Здавалосяб, тільки радіти... А тимчасом критичні голоси множаться й множаться.

Насамперед з гострою критикою урядової програми щодо Українців виступив патріотичний „Бюлетин Польсько-Український". Показується, що угода угодою, а „квестія українська" — „квестією українською", твердою і ще нерозвязаною.

Як її розвязати? „Бюлетин" застерігається, що розвязати цю „квестію" в площині суто економічній не дасться. Він, правда, не каже, що це програма офіційна, але про це всі і так знають. Є отже теорія, що величезній масі населення українського, і взагалі „кресового", не залежить на національних постулятах українства; йому залежить на добрих шляхах, на вигіднім кредиті, на зменшенні податку і т. д. Хай лише влада те все запровадить, то населення прихилиться до неї, а відвернеться від „політиків"-націоналістів. Добробут злучить „креси" з „матірю", а політиканам вже не буде чого робити...

„Бюлетин" опрокидує цю рецепту. Він доводить, що якраз брак добробуту, якраз корчення українського стану посідання допровадили до останньої угоди. А хай лиш добробут розвинеться, що тоді буде? Тоді будуть гроші на українську пресу, на партії, на товариства, на студії молоді за границею, де її „обробляють" в антидержавнім дусі і т. п. Нація підросте, скріпне, ну і зачне ставляти „вигуроване" домагання... Он як, пише „Бюлетин", стараються „добробутними" методами позискати Гуцулів. І щож? Їздять вони на всякі паради, „йдуть у хруні" (дослівний вираз „Бюлетина"), а тайком, на чужу адресу, пренумерують незалежну українську пресу... „Бюлетин" просто й отверто прорікає, що „зміцнені поклади національної енергії" Українців „скермують цілу надвишку тої енергії на рейки анархії, революції і леґального опору". Отже, не туди дорога! Треба таки щось думати, не зважаючи на угоду, як те кляте питання розвязати. Офіційний спосіб, мовляв, до нічого...

Тесаме завдання ставляють собі львівські „Нове Часи". І вони журяться, яким способом привязати „креси" до Річи Посполитої. Ставлять питання навіть ширше: як привязати ціле населення Польщі до теперішнього уряду санації? Бо от, мовляв, не маємо вже „демолібералізму", маємо послушний сойм, маємо „тверду" владу", якій ніхто вже не перешкаджатиме ущасливлювати країну, а населення не має особливого довіря до того режиму, і навіть серед нього знову зискають на вазі старі демоліберальні вартости свободи і незалежности одиниці, союзів, преси і т. д. Чому це так? Тому, відповідають „Нове Часи", що населення тільки тоді погодиться з твердою владою, коли вона дасть йому яскраву, велику програму, ясну, велику мету, велику ідею до зреалізування — соціяльну чи національну. І стверджує, що такої ідеї режім не дав. Режім живе, мовляв, лише культом минулого, героїчної боротьби за незаллежність, але того мало: людність потребує іеї майбутнього, потребує „великих моральних правд", за які хотіла би боротися; правд моральних, культурних і суспільних. Лише „віра в існування тих правд, реалізація їх у мабутнім, викрешує ентузіязм у масах, сильніший від голоду й нужди. Усправедливлює, єдино усправедливлює існуваня сильної влади, дає їй моральну санкцію". Інакше повстає порожне місце, а його займає бюрократія.

„Нове Часи" ставляють діяґнозу хвороби, ставлять, чи пишуть, рецепту, але саміж стверджують, що та рецепта це лише записаний клаптик паперу; ніхто її не збирається давати хворому... Кріза режіму, кріза в моменті, здавалосяб, його найбільшого тріюмфу й перемоги над усіми ворогами в середині власного суспільства і над ворогами „меншостевими".

Два поважні польські орґани преси стверджують існування моральної кризи режіму; стверджують, що не зробив він нічого, щоб стати моральною притягаючою силою для свого суспільства і для „кресів". Отже справа асиміляції Українців по цей бік Збруча не стоїть так рожево для її сторонників і не так фатально для нас. Лише ми повинні з себе викресати ті моральні вартости, без яких ми теж не в стані жити й боротися.

ПОЛЬЩА — ЦЕ БЮРОКРАТИ

(Оригінальний допис з Галичини).

Устрій польської держави через введення нової конституції і нової виборчої ординації так змінений, що тепер таки й самі польські учені ломлять собі голову, що це властиво за правно-політичний твір. Автори його брали собі приклад із фашистів і з гітлерівців — але всежтаки не все з тамтих устроїв припало їм до смаку. І тому все хоч дійсний командант новітньої Польщі й був проти „партійництва" — то всежтаки цілком зірвати з інституцією партій автори нового польського державного устрою — не поважились і партій в короткій дорозі (як це зробили Мусоліні та Гітлер) не знесли.

Та всеж таки конструктори нової Польщі бажають собі, щоби вона була державою „тотальною", хоч властиво ніхто не годен пояснити, на чім така „тотальність" полягає. Правдоподібно іде про це, щоби якась партія чи орґанізація забрала цілу управу, власть і впливи у всіх ділянках публичного життя в свої руки. По переведенню самоврядних і соймових виборів, видно, що до того і йде, — але хто то властиво має стояти на горі і всім керувати? Очевидно, що дотеперішні Пілсудчики, котрі і тепер вже обсадили по змозі всі важніші становища своїми людьми. Так сталося і з новим соймом, але тут вже і своїх „пулковнікув" та „майорув" не стало і треба було числитись трохи і з „реґіональними" („на місцях") „великими" людьми (хоч часто — „до малих інтересів").

В Польщі іще старим „правом тяжкости" стоять формально на чолі суспільности „земяне", дарма, що їх добра немилосерно і майже масово ідуть на бубон. В теперішнім соймі буде їх мабуть лиш одна десята частина, а та вже фактично такої дуже великої та рішаючої ролі не зможе відограти.

Хтож отже буде тим рішаючим чинником? Хто є джерелом влади в польській державі?

На це відповідає ендецький (вшехпольський) „Варшавскі Дзєннік Народови":

„Ближча аналіза польської конституції виявляє, (що зрештою годиться з практикою кождого дня), що справжнє джерело влади в Польщі не є народ, а навіть не „загал горожан", як кажуть конституційні тези, але бюрократія.

„Як управнення президента Польщі, так і повставання і управнення національноо представництва є так подумані, що рішаючим чинником про характер держави, про її політику і її змагання мусить вкінці стати бюрократія.

„Цей факт перетворення Польщі в бюрократичну державу потягає за собою низку дуже поважних наслідків. Вони висловлюються між іншим і в тому, що не можна розвязати і найкапітальніших питань, що стоять перед відбудованою Польщею.

„Покищо буде отже в Польщі замасковане володіння бюрократії, а в неї всякне і в ній розтопиться цілий маевий табор (то є табор учасників перевороту Пілсудського з 1926 р. — Ред.).

„Це володіння, без огляду на те, котрі особи будуть володіти — мусить мати всі прикмети, звязані зі своїм походженням і дуже відбігаючі від того, що творить суть нових реформаторських течій у світі".

Колиж колишні травневі побідники зорґанізували Польщу як чисту бюрократичну державу, то треба признати, що і подбали вони таки про це, щоб тих бюрократів відповідно забезпечити.

Ось що пише консервативний, хоч заразом і санаційний польський „Час" в статті під заголовком „Нова шляхта в Польщі".

„Вищі і середні урядовці — пише „Час", є безумовно — серед теперішніх відносин — дуже добре платні.—Цього ніхто, навіть і самі заінтересовані не заперечують. Свідчить про те і величезне число кандидатів, що зголошуються на урядові посади. Але і це певне, що доходи урядовців понижче восьмої ранґи — дуже скромні. Але і та „скромність" є ще зглядна. Місячний дохід малого і зчаста цілком непотрібного урядовця є більший як річний дохід малоземельного селянина. Машиністка в міністерстві заробляє більше, як тяжко працюючий робітник в копальні вугля.

Платня урядовців — за даними Інституту досліджування конюнктур — коли приняти річний дохід з 1928 року за сто — виносить 120—125. Це значить, що урядовці без огляду на кризу (депресію) знаходяться тепер у ліпшім матеріяльнім положенню, ніж були в часах, коли ще кризи не було. — А рівночасно в тім самім часі індекс всіх інших зарібків значно зменшився. Коли тепер директор народньої школи або волосний писар дістає 400 зл. на місяць — то він в порівнанню не лиш до селянина, а й до дідича—є багачем.

„А треба памятати і на інші привілеї урядовців, а передовсім на це, що вони дістають свою платню точно на 1-го кожного мусяця. А котріж то приватні службовики знаходяться в такім щасливім положенню? Всюди платять „здолини", роблять обривки і т. і. До того треба додати певність урядової служби, та пенсію на старість. — А приватна служба сьогодні є, а завтра нема. Коли дана фірма робить лихі інтереси — то її урядовці можуть без всякого винагородження знайтись на вулиці".

А дальше пише „Час", що по думці урядовців: „властивими патріотами, властивими підпорами держави є лише бюрократична інтеліґенція. Щоби Польща не погибла, щоби не була знищена польська культура, належить усе присвятити клясі урядничій.

„Одним словом, Польща — це бюрократи. Коли тобі, серденько, захочуеться Польщі, — то плати, попрощайся з одідиченим по родичах майном, побратайся з секвестратором та живи в нужді — щоби лише добре жилось урядовцям, та щоби їх чимраз більше було. — Так колись думав і „шляхотський народ" і казав, що Польща — то шляхта.

„До чорта всі інші кляси суспільні, коби лише шляхті добре було.

„Пригнітали селян, нищили міста — коби лише шляхтич мав два злоті більше. Але та забава дуже сумно скінчилась!"

„Варшавскі Вечур", цитуючи ті виводи „Часу", каже:

„Так пише орґан польської аристократії та нападає на бюрократів з зависти до їх доходів і привілеїв. Як же зміняються часи! Аристократи завидують державним урядовцям, Радзівіли і Потоцькі — директорам департаментів і начальникам відділів!"

Всі ті заміти правдиві, і лише жаль, що між тими вище (а то й нижче(платними урядовцями вже майже цілком нема Українців. А треба знати, що нпр. судовий радник на пенсії бере 600 до 700 злотих місячно!

Ходять чутки, що вибрані власне українські посли роблять старання в польськім уряді, щоб і Українців принимано до урядів. Певна річ, що це би придалося, та коли таких Українців запроторять у корінну Польщу, а вони там женяться з Польками й їх пропажа для рідного народу майже певна. І тому повинні наші посли старатись, щоби всіх тих наших недобитків в польських „оддальоних мястах", а зосібна учительок і учителів — повернено до Рідного Краю. Тут вони будуть певно корисніші взагалі для культури — ніж у чужині, де ані діти до них, ані вони до дітей щирого серця мати не можуть.

Ю. Г.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

78

Де то вони? Хто там? Пустка? Голі стіни сумують одиноко на безлюдді. За те тут стільки людей, що нема де спати. Мати плакала, сварилася, готувала якусь вечерю. Підвідчики, бачучи, що така тіснота, яко мога скорше спорожняли свої вози, попасали коні і на всю ніч назад до себе.

Володько з Хведотом заснули у хаті на якихось міхах міцним сном. Заснула і Настя. Вона була ледь жива. Дитина у колисці плакала, бо хотіла їсти.

* * *

Сварня між новоселенцями розпочалася від першого дня. Деякі баби вже встигли одна другу обізвати поза очі, далі у вічі, ще далі дійшло до кіс.

Причин для цього безліч. Курка Мотрі знесла яйце у чужому гнізді. Власниця гнізда яйце привластила. Мотря в крик. Збігаються решта жінок — лайки, голосіння.

Синок Зіньки потовк носа Лікериній дівчині. Дівчинка — Улянка біжить до мами.

— Хто тебе побив?

— Іі-і-ілько... — хлипає дівчина. Лікера за костура і на двір. За нею біжить Зінька, за Зінькою Мотря, за Мотрею Параска...

Ілько попадає до рук Лікери, Зінька орлицею налітає ззаду на Лікеру. Летять з голів хустки, тріщить і сиплеться волосся. Ще добре, як не втручаються чоловіки.

Кухня для всіх одна. Хліб печуть по черзі. У хаті Гнидки духота, нема чим дихати. Марта кричить, мати її кричить, братова кричить.

Клуня для всіх одна. У клуні солома, сіно, конюшина, полова. Все поділене на частки відповідно до скількости десятин. У декого бракує полови. Настя кожного ранку йде до клуні і їй видається, що до її полови крім неї ще хтось вчащає. Нападає на Марту. То вона. Так. То вона злодійка западенна. Ніхто інший...

Марта у крик. Коли Настя потребує пекти хліб, Марта замкне свою кухню і не пускає. До справи вмішується Матвій і двері відчиняються.

Але життя Матвія не легке. Кожного ранку ледь світок встає і чує: — А бодай його з розуму звело, як він нас звів сюди на муки. Бодай йому ноги викрутило. Хай його земля свята не прийме, хай йому діти посліпнуть. Жили ми, кумо, у себе, як у Бога за пазухою... Чого нам бракувало? Не було свого — пішов, заробив і є... А тут душимося, як у пеклі...

Матвій терпеливо вислухував подібні побажання на свою адресу. Між чоловіками також досить гризні. Мало не до бійки доходило. Ділили поля і тягнули жеребки. Дехто витягнув жеребок не такий, як йому хотілось. Крик і нарікання.

Тить Коган дістав число десяте. Це саме крайне. Город під селом на місці, де колись жидівська коршма стояла. Через город дорога на водопій. Побіч дороги з обох боків рів. Кілька старих черешень, груш і яблунь. Коло самої сільської границі дебра. У дебрі яворина, ясені, липи, кущі ліщини. По новому пляну дорога мусить бути звернена через дебру під границю. Земля гнійна, але запущена. Один бурян буйно росте. Купи каміння повростали в землю. На місці коршми руїна. Треба праці, треба рук, щоб зробити з того шматка поля город.

Тить, діставши його — в плач. Перше, кого обвинувачує, це Матвій. Останній подумав, поміркував: — Знаєш, Титку, що? Бери мій город, а я заберу твій. Все одно я не буду на десятині городу селитися.

Тить зрадів і помінявся. Дехто зробив так само, як і Матвій. Не селився на городі, а на полі. Решта не бажали селитися хуторами. Не звикли на безлюдді.

Ще гірше, ніж землю, поділити двірські будинки, майно, паркани.

Ділили дошки, гній, розривали на кілька частин будинки. Кожний хотів дістати більше і краще, ніхто не був вдоволений.

Але праця горіла. На городах копали ями, клали фундаменти; зводили мури. Будинки росли не днями, а годинами... Від світанку до смерку усі у праці. Матвій, Василь, Катерина, мов у запрязі. Володько також не дармує. Його обовязок пасти корови. Настя дома з дитиною. У неї також досить праці. Треба прочищати місце на городовину. Всі спізнилися. Не будуть вони мати цього року ні сушини, ні огірків, ні капусти. Все прийдеться купити.

На полі Матвій зводив довгого мурованого хліва й одну кліточку у ньому відмурував на хату. Зробили два вікна. Одно менше — на схід, більше на захід. Це щоб не купувати нових рам. Одні взяв зі старої хати, одні дістав з панської.

А Володько пас корови і знайомився з місцевістю та дітьми. Перш усього він хотів довідатися, де їх ліс. Недалеко від двора, де жили якісь займиська. Пішов туди з Хведотом, виліз на криву черешню, щоб нарвати собі квіток і його застукав на ній здоровенний з рудою бородою дядько:

— А куди то тебе, чортове дерманя, занесло? — запитав він і спустив попругу. Хведот чим дужч пострибав з криком на городи, а Володькови нічого іншого не лишалося, як сидіти на черешні та тремтіти.

— Злазь! — кричав рудобородий. — Чортові заволоки! Налізли сюди сараною і обдирають все, що можуть. Злазь!

„Добре йому злазь" — думає Володько, дивлячись на його попругу з твердої свинячої шкіри.

— Злазь, бо шкіру тобі спущу! — домагається дядько, але така обіцянка ще менше приваблює Володька і він сидить, — будь що будь...

— Бач, халера чортова. Забрався на чуже...

— Я не знав, дядьку, що то ваше. Я думав, що то наш ліс, — перебиває йому Володько.

— Думав, кольки твоїй матері в ребра... Ось як піймаю тебе до рук, то покажу, чий то ліс... Наїхали сюди і думаете, що все ваше. Злазь, а то полізу за тобою.

Володькови не переливки, але злазити не думає. Дядько затупав ногами і почав драпатися на черешню. Що його робити? Тікати, стрибати вниз? А може він не видрапається. Лізе. Ось вже коло сучків, чіпляється за першу гілку. Руки у нього здоровенні, лице червоне, як цегла. Лізе і лається.

Володько насторожився. Коло черешні ріс граб. Володько порішив передатися гілками на граба. Схватився за тонку галузку, напнувся... Гіля сильно увігнулася і Володькови здавалося, що вона не видержить його тягару. Руки і ноги його працювали, як у малпи. Ввесь тремтів, бо дядько з попругою зовсім близько. Він схватився ще за одну гілю, напнявся й опинився на грабі.

— О, руки б тобі покрутило, прокляте дерманя, — ревів дядько. І в розгоні хотів зробити те саме, що й Володько. Він схватився за грабову гілю, але та не видержала його тягару, трісНула і дядько мов сніп погрузав між гілками вниз.

(Далі буде).

Делікатний.

— Я так розлютився на цього Крупу, що просто в очі сказав, що він ідот.

— Образився?

— Е, ні, я сказав йому не по есперантськи.

„Гонорова справа".

— Ашендорф! Ти образив мою Малку. Я потребую сатисфакції...

— Ну, що єст? Образи мою Рифку і буде сатисфакція.

Ріжниця.

Жінка, яка приїжджає з літнища, до мужа, що очікує її на двірці:

— Чому ти мене так холодно поцілував? Ось диви, той добродій як гарячо цілує свою жінку.

— Не штука, вона відїжджає.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

У ДВОХ КРАЇНАХ.

Одного дня доносили ґазети з Ню Йорку:

Поліція арештувала 35-літнього Антонія Короґана, котрого жінку доставлено до шпиталю з попареними руками й обличем. Кілька днів тому Короґан покинув роботу, вибрав з банку пів тисячі долярів та хотів вибратися з жінкою й дітьми до Каліфорнії. Жінка на це не згодилася. Як жінка лежала в ліжку, він загрів над газовим полумінем залізко до прасування краваток та попік ним жінку. Жінку відставлено до шпиталя, чоловік пропав з дому. Як вернувся додому по 4 днях, поліція його арештувала.

Того самого дня доносили телеграми з Москви:

На першім „конґресі молодих жінок сходу", що недавно відбувся в Баку, на Кавказі, подано зібраним багато фактів про те, як родичі дружили дітей без їх волі, ба навіть проти волі, а то й продавали їх за гроші. Багато з дівчат, так подружених, страшно мучиться з мужами, що їх часто трактують як худобину. Жінки терплять мовчки, бо скаржитися нічого не поможе. За зле трактування жінки чоловіка ніхто не покарає. Навіть як чоловік належить до комуністичної партії, що нібито голосить боротьбу проти всякого поневолення людини людиною, його не карають. Недавно тому одна молода комуністка, не можучи довше видержати знущань свого чоловіка та не бачучи ніякого іншого виходу з ситуації, облялася нафтою й згоріла як жива походня.

ЧИ НЕ ПЕРЕСОЛЕНО?

Телеґрафують з Гарару, в Етіопії, що гармаші, які стріляли з рушниць проти літаків, збили два стервятники, що їх узяли за італійські літаки.

Етіопці цим дуже втішилися: це має бути доказом великої вправности стрільців. Телеґраму вислано певно в тій думці, що це гарна пропаґанда: мовляв, коли вони вміють уцілити в стервятника, то щож допера в літак.

Можливо, одначе що це за стрільці, що взяли птиці за літаки? Чи не ліпше було би написати: збили два комарі?

ЧИ ЦЕ ЩОСЬ ПОМОЖЕ?

Як цісар Етіопії довідався, що італійські війська здобули „святе місто Етіопії" Аксум, він, як запевняють ґазетні донесення, розплакався. Він покликав негайно епископа коптійської церкви й цей, довідавшися про подію, прилучився до цісаря й плакав разом з ним.

Урадили проголосити „святу війну" проти Італії. Цісар висказав ґазетярам свою віру, що проголошення релігійної війни за добуття назад „святого міста Етіопії" причиниться до скріплення боєвого запалу.

Чомуж тоді Аксум піддався Італійцям без одного вистрілу?

ЯК ДОЖИТИ СТАРОСТИ?

Нюйорські ґазети розписалися про старого Індіянина Джана Феста. Він каже, що йому 105 літ та тішиться добрим здоровлям. Природно, що ґазетярі питаються його, в чому секрет його довговічности.

Старий Індіянин подав для тих, що хочуть довго жити, дуже прості правила життя. Не треба їсти якраз три рази на день, але стільки разів, скільки зголодніється. Не, треба спати на матераці з волосся або бавовни, але на футрі буйвола, на соломі, дереві або шкірі серни. Як спите на подушці, напхайте подушку листям. І не забудьте обандажувати свої ноги. Це держить у них силу. Здіймайте бандажі в ночі: тоді сила з них не втікає. Скручуйте свої папіроски (отже куріть тютюн) на долоні, підсмарувавши тютюн васеліною. Натирайте черево рано і вечором. Не беріть нічого на прочищення. Їжте мало мяса, а багато шпінату. І так далі. І так далі.

Це все гарно, але хто захоче це все робити 105 років?

Нагадується чоловік, що прийшов до лікаря і говорив: „Пане докторе, а не хорий, але я хочу від вас поради. Я вам за неї заплачу. Мені тепер 55 літ, і хотів би знати, що мені робити, щоби пожити ще 20 літ?"

Лікар питається його: „А як ви живете, пане?"

„Дуже гигієнічно, пане докторе, дуже гигієнічно", каже цей. „Не пю, не курю, не тягаюся, не забавляюся, за жінками не волочуся".

„То до якого чорта вам іще хочеться жити 20 років?! — викрикнув лікар.

СТАРІСТЬ І ПОВАГА.

І ще одну раду дав старий Індіянин: Не забудьте слухати веселих оповідань і добре з них сміятися. Сміх то здоровля й запевнення довговічности.

А повага де? Таж багато людей думає, що старший чоловік має бути поважний, а хто сміється, той поваги не має.

Як говорив один професор права на своїй першій лекції: „Панове, як хочете, щоби вас уважали за розумних людей, ніколи не смійтеся. Будьте поважні. Поважні як осли".

ТИС.

(Староперське оповідання).

На рівнині ріс старий тис. Його коріння було наверха й дивно старалося видобутись, наче рамена, що хочуть видістатися з землі, яка душить їх.

Рівнина була безлюдна, неуправлена, непривітна, бурлива.

Якись із богів не хотів, щоб той тис ріс.

Жив раз могутній король і він вірив у свою могутність. Той король був молодий і гарний. Той король і його нарід жили на краю тієї долини. На другому краю, в горах, жив інший король. Цей король мав гарну жінку, гарну наче богиня.

Цю королеву викрав молодий король, бо він любив її. Прийшло до війни. Війська вдарили на себе біля невеличкого тиса.

Молодого короля побили, його військо розбилося. Король віддав духа біля тиса, пробитий ворожим мечем. А гарну королеву віддали королеви.

Та король став питатися сам себе, чи королева осталась вірна, чи молодий, гарний, тепер уже мертвий король звів її. Все життя королева осталась вірна своїм богам, і тому король повірив їй.

Та король не дуже мусів бути вдоволений, бо королева дійсно любила гарного, молодого, мертвого короля. Ще більше, як він через неї згинув. Тому то королевій виступили сльози, може з любови, може з люти, що її чоловік-переможець глузував собі над убитим переможеним під тисом. Просила богів, щоб покарав її чоловіка, та щоб ця долина ніколи не родила. Король чув ці жінчині слова та приказав жінку покарати смертю. Та нарід не хотів на це позволити. А жінка присягалася, що вона все була вірна свому чоловікови та впевняла, що це така сама правда, як те, що цей тис ніколи не буде деревом. Король повірив королевій.

Три дні опісля знайшли королеву біля тиса неживу, з кинджалом у серці.

А тис тисячі літ був такий самий, невеличкий.

Бо то був карловатий тис.

СЬОГОДНІШНЯ ЕТІОПІЯ

Видавництво Путмена в Лондоні видало книжку про Етіопію, яку написав молодий, здібний журналіст Володислав Фараґо. Він родом Мадяр, родився 1909 року. В книжці є не лише багато розмов із цісарем Етіопії, ґенералами й Европейцями, що живуть в Етіопії, але й багато даних про тамошні звичаї.

Довідуємося, що в Етіопії майже без перерви є війна між ворожими собі племенами, одначе вони не хочуть над собою влади европейської держави. Визов Мусолінія зєдинює ці племена успішніше, ніж довголітні внутрішні війни, які поступнево довели до деякої централізації влади при широкій автономії поодиноких королів або ґубернаторів.

Децентралізаційні змагання виходять із комунікаційних труднощів серед високих гір, перериваних глибокими ярами. Комунікацію утруднює теж недостача води на значних просторах пустині. Реґулярному війську прийшлосяб дуже тяжко заволодіти цією країною ще й тому, що Етіопці мають багато менші вимоги, ніж Італійці, та скорше обертаються в своїй країні ніж Італійці, так, що майже без їжі і напитку, босо вміють незвичайно скоро перебігати значні простори. Тенки, аероплани, мотори, а навіть гармати тратять усе значіння в країні без доріг, у якій все населення стає до боротьби та може переноситися з усім своїм добром (худобою) з місця на місце багато скорше, ніж наїзники.

В особистій стрічі з ворогом Етіопець матиме вищість над наїзником під багатьома оглядами. Має звичайно малі вимоги, тому може успішно боротися без усякої муніції, а при цьому переносить легко чергові зміни температури, вбивчі для Европейців. Знає свій край, тому може скритися та знечевя напасти на відділ вояків, а йому не дасть часу вжити зброї. Військо з великою натугою буде посуватися вперед, будуючи дороги й мости й ніде не стрінеться з більшими масами ворога.

Коли взяти одну, на око дрібну обставину, що етіопське військо босе, а Італійці не вміють обійтися без обуви, то з того виходять важні наслідки. Босо в добре відомому терені можна далеко скорше й тихіше порушатися, ніж у чоботах і з наплечником. Італійців буде мучити підсоння, недуги, спрага, холод і голод, туга за рідним краєм, ненависть до політики, яка задля сумнівних користей загнала їх у таке пекло. Зате оборонці краю не зазнаватимуть фізичних терпінь, бо до таких умовин привикли, а знайдуть упуст для свого войовничого духа, який досі виладовувався лише у внутрішній боротьбі.

Таке загальне враження, що виходить зі спостереження Фараґа.

Бачив він багато сцен дуже характеристичних і мальовничих, нпр. на вулиці в Адіс Абабі несодівано пронизливий голос якогось прохожого зупинює вуличний рух. Він кличе до поліцая: „Хай Бог отворить твої очі та дозволить тобі побачити правду в моїй справі!" Всі зупиняються, а довкола пошкодованого та кривдника твориться збіговище. Правобіч поліцая станув обвинувач, лівобіч обвинувачений, оба вимахують руками та верещать. Обвинувач присягається на життя цісаря, що обвинувачений вкрав йому два таляри (коло пів доляра) та домагається присуду на основі совісти. Обвинувачений присягається, що гроші ці його власність, а обвинувач нагальними рухами й сильним голосом боронить свого права. Наступає присуд, щоб закути в кайдани обох разом і присилувати їх так разом жити, аж злодій сплатить належність. Присуд на місці виконують і Фараґо сфотографував таку сцену.

Інший цікавий образець, схоплений Фараґом, то хвилевий відпочинок листаря серед скель. Листар несе лист на палиці. Та палиця втішається в Етіопії таким пошанівком, що найдикіші племена не нападуть цих післанців, хоч вони нераз мусять бігти з листом цілі тижні. Фараґо йшов із таким листарем, що був висланий з американського посольства до американської місії в Ґоджамі над Синім Нілем. Як відпочивали по дорозі при джерелі, недовірчива бабуся, яку стрінули на дорозі, привела воївників з війтом сусіднього села й обвинуватила Европейця, що затроює джерело. Кричала: „Ходіть скоро, чорт пе з нашого джерела. Я бачила, як затроює воду!"

Положення було грізне. Та як листар підніс свою палицю з листом, а здогадний чорт показав пашпорт з печатками, юрба розійшлася спокійно.

Це доказ, що населення не є дике, коли признає такий стародавній закон, як безпеку листаря в пустині. Про існування цивілізації говорять теж давні святині, повні прикрас, а найближчі цісареві дорадники, як чернець Бальча або міністер війни Рас Мулю Ґета, мають расові лиця, що зраджують вплив ряду володіючих поколінь. Це зовсім не дикуни, а представники окремішньої цивілізації, що має свої права та запевняє вдоволення тим, що їх шанують, а тяжкі кари для тих, що їх ламають. Одним з цих прав є незалежність, задля якої досі бунтувалися проти центральної влади, а далі згідно під кермою незвичайно мудрого цісаря будуть поборювати всякими засобами наїзників.

Етіопське невільництво, про яке стільки вже писала світова преса, зовсім не виглядає зблизька так страшно. Це свого роду традиційна форма забезпеки перед безробіттям, що накладає на заможніших обовязок удержувати бідніших і запевнювати їм працю. Ці здогадні невільники не нарікають, а коли їх неволю під натиском европейських урядів скасували (щоб Етіопію допустити до Ліґи Націй), багато невільників домагалися, щоб їм привернути втрачений „привілей". Етіопія має февдальну систему, в якій невільник є рівний земельному власникови. Господар дає полє невільникови для вихісновування. Кажеться: невільник мусить працювати на свого пана, та поправді цей невільник і не знає, що це таке робота. Земля родить сама і без роботи. Робучий рік має 144 святочні дні. Зрештою пан і невільник їдять при одним столі.

Цісар Гайле Селясі дуже працьовитий та щиро бажає заіснувати в своїх громадян усе те, що в европейській культурі має загальну вартість і дається пристосувати до зовсім окремішних етіопських умовин. Та він має проти себе закорінені забобони населення, головнож духовенства, яке поборює всяку новину.

Ніякий чужий уряд не зможе зробити більше для Етіопії, ніж теперішній її володар. Він іще доволі молодий, бо має мабуть сорок пять літ, а виглядає на трицять. Він не обманює себе щодо труднощів, які збираються довкруги нього, не зарозумілий теж щодо власного таланту. Він малий ростом, а звичайно волить цивільний одяг ніж військові однострої. Його батько, Рас Маконен, був намісником провінції Гарар на південно-східньому кінці Етіопії, що заселений головно музулманами, коли династія та володіюча раса Амгарі є християнська. Приготовляв сина до володіння та дав йому старанне виховання, Говорить дуже добре по французьски та цінить західню цивілізацію, одначе є за повну незалежність свого краю. Незалежність уважає конечною умовиною поширення цивілізації, яку годі накидати насиллям, а треба приймати її добровільно.

Цікаве було засідання парляменту, на якому цісар виголосив престольну промову в присутності міністрів, дипльоматичних представників чужих держав і одинокого посла, бо інші не могли прийти, тому, що реченець був надто короткий. У промові цісар проголошував введення загальної військової служби та шкільного примусу.

Ці нові закони звернені проти абсолютної влади духовенства, яке спинює цивілізаційний поступ і радеб, щоб цісар був від нього залежний. Воно не здає собі справи, яка небезпека грозить від Італії та підбехтує населення до спротиву, а це незвичайно утруднило би перемогу наїзників.

СВІТАНОК НОВИХ НАЦІЙ

Всі історики однозвучно признають, що побідні Ґермани не створили окремої своєї касти по здобуттю Римської Імперії. Повна політична рівноправність автохтонного населення з наїзником дивувала всіх дослідників тієї доби. Всетаки спершу, і то навіть дуже довгий час, жили побіч себе два народи, відділені звичаями й почуваючи до себе взаїмну нехіть. Римлянин V-го століття боявся варварів, він відчував до них погорду, а сама думка асимілюватися з ними викликувала в нього жах. З бігом століть положення змінилось. Імперія на Заході пропала раз на все. Зате вона існує в Царгороді. Але цей новий Рим є такий далекий, а його мешканці, хоча звуть себе „Римлянами", забули вже латинську мову — це Греки. Щож отже залишається Римлянинови діяти, щоб скріпити свою віру в Рим? Любов своєї батьківщини. А тією батьківщиною володіє суверен з походження чужинець, що з бігом часу щораз кріпше звязується з інтересами краю. І Римлянин починає служити йому вірно, він стає підданим королів Ґолів, Бурґіньонів, Франків, Льомбардів та призвичаюється й звати самого себе Ґотом, Бурґіньоном, Франком, Льомбардом, а коли король навертається на католицизм, тоді й паде остання перешкода злиття в новий суспільний організм.

З другого боку варвари забувають свою германську мову, вони тратять ціхи свого фізичного вигляду. Біольоґічно це зовсім оправдане, бо вони були тільки меншиною, що мусіла розтопитися в римському морі.

Так отже ґерманська займанщина будить на просторах давньої Римської Імперії якесь нове життя. Історики ренесансу говорили про страхіття цього часу. На початку XIX-го століття почалася знову романтична реакція, що бачила в германському наступі відродження людства, бо Ґермани вляли нову, свіжу кров у жили старинного світу.

Відвикно всі перебільшування. Є факт, що в тому часі твориться в кожній ґерманоромандській державі, в півсвідомості й поволі, якесь почуття спільности солідарности — світанок нових націй.

Українікус.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На Рідний Край.

Переслано через Обєднання $8, з призначенням $6 на „Жіночу Долю", а $2 на інвалідів. На інвалідів зложив $2 Павло Войтович, а на „Жіночу Долю" по $3: Юлія Войтович і Юлія Ґалиш.

П. Войтович.

Чуже під просом, а своє під носом.

Коли хочете когось зворушити до сліз, то не оповідайте йому про **свої** терпіння, але про **його** великодушність.

Багатьом замало, що **їм** ведеться добре — вони хотіли би, щоб **іншим** велося зле.

Чоловік найлегче відкриває в **іншого** ці хиби, які **сам** має.

Як хто поменшує **чужі** заслуги, то звичайно тому, що хоче піднести **свої** власні.

Є люди, що поборюють **свої** власні переконання, коли їх висловлює хто **інший**.

Хто перецінює щастя **інших**, **свого** не запримітить **ніколи**. — („Комар").

К. Кербель.

СТАРИЙ МЕЛЬНИК

Ще й тепер висить там, де висіла хто зна відколи. Звичайно мельники мають в цьому місці якийсь святий образ, а цей має турецьку шаблю. Як лише хто прийшов до млина, старий мельник погляне на нього значучо, а потім із усміхом гляне на турецьку шаблю.

— Так, щоб ви знали, ця шабля має також свою історію.

А що старий мельник знав, що цю пригоду розповідав уже нераз, зараз починав. Було, то коло вісімдесятого року, як у цих околицях лютувала „Чорна рука". Не було тижня, щоб не ограбили якої хати. А як зручно робили це! Як по мистецьки! Жандармі були по дорогах, селяни світили світло по хатах, на подвірях були злющі пси.

Торговець худоби Екснер радив і це і те. Радив їм, селяни нараджувалися потім, як визволитися від злодіїв, а вкінці все було як і передше. Сусід Осип говорив, що не боїться злодія: — Я маю пса, маю рушницю, хай прийде, хто хоче.

А одної ночі, як держав рушницю в руці, щось прийшло, якась тінь, схопила його за руку, вирвала йому рушницю та кинула нею, заткала уста, потім бушували по хаті, опісля відїхав віз. Вранці Осип побачив у хаті все попевертане горі корінем; псови відрізали язик. Отже й тут була „Чорна рука".

Одинокому мельникови це нічого не пригодилося. Та він боїться, що це відвідають і його. Його хата на боці від села, при потоці, а довкола високі яблуні. Старий мельник не міг спати. Колиж йому збиралося на сон, не могла вснути його жінка; а коли жінка спала, він боявся. Так то вкорочували ніч одно одному, вічно в страху, що нападуть опришки, які їх покалічать, пограбують...

І одної ночі, як мельник і ока не прижмурив, здавалося йому, що довкола хати щось шелестить, щось... ах, то певно злодії. Мельник, не сказав жінці ні словечка, встав і підійшов до вікна. Вдивлявся в нічну, темну ніч, не бачив майже нічого, а всеж у пітьмі пересувалися якісь тіни.

— Злодії, подумав мельник і скоро пішов у кімнатку наймита Антона, тихенько пробудив його та післав, задніми дверми, в село, щоби сказав людям, що прийшли злодії.

Тіни ще ближче підійшли до хати. Ось вони вже під вікна. Подумав собі мельник: хай буде, що хоче. Двері замкнені на ключ і на засуву. Вікна також. Та тут пригадав собі, що дверцята на стриху не замкнені. То нещастя, бо злодії напевно цими дверцятами дістануться в хату.

Схопив скоро стару турецьку шаблю знад ліжка та пішов на стрих, до тих дверцят. Тут ждатиме, що буде. Виглянув поманеньки крізь дверцята й побачив, що вони приставляють драбину й ось по драбині вже хтось лізе. Хвилиночка й буде кров в дверях. Мельникови кров застигла в жилах. Що тепер буде?

Кріпко держав шаблю в руках і сказав собі, що рубне, що там і не булоб. Хай лише зявиться, хай насамперед покаже голову, замахнеться, а побачимо, що тоді буде!

Та голова не показувалася в дверцятах. Лише наче якісь вужі, щось довге влазить, а голови нема. Тепер напевно долізе до нього, схопить його і він пропав.

Не знав, що це ввійшло дверцятами, а не важився вихилитися крізь дверцята, щоб побачити, що є знадвору. Потім здогадався, що то напевно всунулися дві рури, а зараз зявиться чоловік.

— Стій! — скрикнув мельник і руки трохи здригнулися.

Одначе далі не посунулися: мельник замахнувся шаблею. Щось упало на стрих, начеб хтось кинув дві сухі галузи, але щось таке. Виглянув крізь дверцята на драбину. І на тих вдолі відважився глянути. Вони поглядали на нього, перед дверима, це запримітив. Один із них сказав тихо: Вперед! та ніхто не йшов. Всі дивилися на драбину, це мельник бачив.

А на драбині стояв труп. Напевно труп, бо не ворушився.

— Що це, подумав мельник, та невже я відрубав і голову? Став ногою намацувати на пості того намацав щось велике, що котилося, як торкнувся ногою.

Тут вернувся вже й Антін із села з людьми. Тоді зчинилася коротка перестрілка, потім вони втекли.

Принесли смолоскип, щоб побачити, що є на стриху.

Мали що бачити. На стриху лежала відрубана голова торговця коней Екснера, а перед хатою під драбиною його велике, товстелезне тіло.

Так то згинув торговець Екснер, який найбільше радив селянам, як їм боронитися перед злодіями.

Так кінчив своє оповідання старий мельник про свого діда, старого мельника.

При картах.

— Хочете послухати доброї ради?

— Будь ласка.

— Не грайте більше в карти!

— Чому мені цього не сказали кілька годин скорше, як ще я не був стільки програний?

— Кілька годин тому я ще самий грав.

Михайло Зощенко.

НЕ ВІЛЬНО СПЕКУЛЮВАТИ

Знайома із Симферополя, дентистка О., вдова, постановила вийти замуж. Та в нинішних часах воно не так легко. Навіть коли кандидатка інтелігентна і хотіла би мати при собі також інтелігентного чоловіка.

Отже така вдова, що минулого року втратила чоловіка, жила в Симферополі. Чоловік її помер на сухоти. Зпочатку переносила цей удар доволі легко. Та пізніше переконалася, що парубки не дбають про неї. Тому сумно було їй. Саме рік жалоби минув, як свій біль розповідала перед молочаркою. Тому що її чоловік помер на сухоти — віджвилялася добре та пила багато молока. Всенький рік пила молоко та при кожній нагоді говорила з молочаркою про своє життя. Ніхто, поправді не знає, як воно зачалося. Прийшла, мабуть, до кухні та стала гуторити. Самособою, все щораз більше дорожіє. Молоко щораз більше водністе, а... женихів узагалі нема.

— Так, розуміється, нема їх — сказала молочарка.

— Заробляю немало. Маю все, хату, виправу, гроші. А я сама — додала дентистка — також уже не підросток. І дивіться, я всетаки не можу вдруге вийти замуж. Хоч я дала оголошення до ґазети.

— Ну, так, ґазета... це нічого не варта. Над тим треба добре призадуматись — відповіла молочарка.

— Я не жалувалаб грошей. Радо заплачу тому, хто мені підшукає чоловіка.

— А скільки ви заплатилиб?

— Гм, я мусілаб насамперед знати, що це за один — запримітила дентистка. — Коли то буде інтелігент і ожениться зі мною, радо заплачу три червінці.

— Три — то замало. Як обіцяєте пять — вистараюсь для вас відповідного чоловіка.

— Та може він неінтелігентний — сказала лікарка — може то якийсь носій?

— Ні. То дуже інтелігентна людина. То — монтер.

— То будь ласка, зазнайомте мене з ним. Покищо даю вам одного червінця за труд.

Тут треба пояснити, що поправді молочарка нікого не мала на приміті, крім власного чоловіка. Та це, що можна було здобути такі гарні гроші, геть ошоломило її. Молочарка стала спекулювати та роздумувати, якто від лікарки видобути гроші. Вертається до дому тай повідає свому чоловікови:

— Слухай, Михасю, що я дістала. Може й ти потрафиш заробити пятьдесять рублів і то без великого труду.

І розповіла йому все від початку до кінця. Отже як зазнайомить його з тією лікаркою, а він зуміє завернути їй голову, певно дістане від неї ще пять червінців.

— А вкінці, колиб дуже настоювала, то можеш з нею зареєструватися! В наших часах це зовсім не тяжко. Нині скажеш зареєструвати себе — завтра, або позавтра, попросту усунешся.

Молочарчин чоловік, хлоп що аж ну, чистий, кремезний, каже:

— Дуже добре! Годжуся. Я все беру радо пятьдесять рублів, всеодно від кого, та за що. Інші мусять на такі гроші працювати ввесь місяць, а мені вистане лише зареєструватися... Чудово!

Кілька днів опісля молочарка зазнайомила свого чоловіка з лікаркою. Дентистка дуже зрадила, не надумулася довго, а виплатила молочарці обіцяні гроші.

А тепер було таке: Молочарчин чоловік зареєструвався з дентисткою та жив у неї. Оставсь у її хаті пять днів, тиждень, потім десять днів. Вкінці прийшла молочарка.

— Ну, якжеж там? — питалася — чому не вертаєшся?

Монтер відповів:

— Нічого... то, попросту я надумався. Не хочу вертатися. Хочу жити з лікаркою. Дуже мені тут подобається тай життя тут цікавить мене..

В цюж хвилину — годі це замовчати — дістав від жінки кілька разів поза вуха, одначе постанови не змінив. І остався в лікарки.

Як дентистка про все дізналася, щиро сміялася та сказала, що не силує його, а оставляє йому вільну волю. На цьому справа закінчилася.

Та молочарка ще кілька разів приходила до хати дентистки, зчиняла бешкет і казала чоловікови вертатись. Одначе все скінчилося на нічім; монтер остався в лікарки. Та на цьому ще не кінець. Молочарці — за всі її бешкети — заборонили взагалі розносити молоко, щоб не допустити до дальших бешкетів.

Так захланна молочарка втратила свого гарного інтелігентного чоловіка.

За пять червінців...

Головне зеро.

Бамбальський оженився. Мав дістати 5,000 зл. приданого, тимчасом тесть виплачує йому 500. Бамбальський робить квасну міну.

— Дорогий тестю, дозволь собі звернути увагу, що бракує одного зера.

— То власне ти є ним — відповідає тесть.

Що глухий не дочує...

Пан Аренсон стоїть зі своєю приглухавою тіткою на мості над Темізою. Нараз заревіла автомобільна сирена.

— Джема, — каже тітка — це перший жайворонок, якого чую цього літа.

Слава.

— Як думаєш: був би Наполеон славний, коли жив би сьогодні?

— Очевидно, був би найстаршим чоловіком у світі.

Закид.

— Подобалась тобі фільма?

— Ні.

— Ну, а щож ти закинув би режисерови?

— Мотузок на шию..

Питання.

Ромко оглядає з батьком зоольоґічний город. Підходить до льва у клітці.

— Татку, чи лев співає?

— Ні, синку.

— То чому він сидить у клітці, як канарок?

ПРИГОДИ В КРАЇНІ ЛЮДОЇДІВ

Тяжке життя дикунів. — Більше жінок, ніж мужчин. — Велика вартість свині. — Горе, як дикуни дістануть апетит.

Англійський подорожник Мерлін Мур Тейлор видав книжку, в якій описує свої пригоди серед Папуасів. Книжка називається „Серед людоїдів Папуа". Подаємо з неї понижчий уступ.

День передтим, як ми хотіли вибратися в гори, пішли ми завчасу на спочинок. Та ще ми не здрімалися, як почули хід босих ніг на сходах домику та покірний, одначе настирливий голос: „Тавбада! тавбада!" (Пане! пане!)

На веранді стояв туземець із кудлатим волоссям, із великою ліхтарнею. Був втомлений дорогою, а на його одностроєю сільського поліцая видно було сліди болота.

— Цей юнак — сказав Конелі — походить із верховинського села, що є чи не останьою станицею культури та впливу уряду. Справа в цьому, що є поважні заворушення в Капаті, себто в окрузі, що межує з його округою. Ті люди підняли бунт і воюють із другою округою, Кевеці. Положення поважне. Як ми негайно не будемо інтервеніювати, вони втратять довіря до уряду та повернуться до колишнього свого дикого стану.

Конелі відіслав назад сільського поліцая та став нам розповідати, що знав про Капаті.

— Ви ще новик серед Папуасів — сказав Конелі до мене — тому я вам скажу дещо про верховинців.

Життя для дикунів у Новій Гвінеї серед диких, грізних гір, є вічною боротьбою за існування, від колиски до могили. Все загрожує їм смерть. Бо коли не вбе такого дикуна ворог, то йому грозить голодова смерть, тому, що дуже часто не зародить його каменистий город, повний пнів дерев, засаджений цукровою трощею та бататами. (Іпомея бататас, ростина, що росте в усіх тропікальних околицях, овочі, подібні на буряки, солодкі, багаті в муку. Головна пожива туземців, зветься теж топінамбур). Дикі звірі, це головно птахи, припадково трапляється кангур, та він тут ледви трохи більший від щура й час до часу єму (рід австралійського струса), що заблукався з глибини краю. Нема іншого мяса, як із убитих ворогів.

Так то в тутешніх горах вище цінять свиню, ніж свої жінки. Жінок тут більше як мужчин, бо ідять лише мужчин. Тому жінки розщибаються за мужчиною, здібним до подружжя, і тут є звичай, що жінка сватає мужчину. Чим більше жінок має мужчина, тим більші є його городи й тим більший приносять дохід, бо жінки управляють город. Так то кожний мужчина має по дві до шість жінок. Смерть жінки не значить багато, бо легко зараз знайти собі іншу на її місце.

Одначе втратити свиню — ах, це справжнє нещастя! Щоби роздобути нову свиню, треба пробиватися гущавиною та зловити її, як вона ще маленька; треба ходити коло неї, а жінки на переміну мусять кормити свинку своїми грудьми разом із дітьми. Так то за смертю свині часто йде вбивство, а вбивство доводить до нових убивств і цілі села й племена проливають кров...

Саме як ми дісталися в околицю людоїдів, побачили ми одного дня череп чоловіка, що давно помер, на плоті цвинтарища.

Я простягнув руку й хотів ближче приглянутися тому черепови. Та тут щось стиснуло мою руку наче залізними кліщами. Біля мне стояв Форніє, старий сільський поліцай із Раpаї. Він вибалушив очі, віддихав тяжко.

— Не руш його, пане, а ні, то ми всі помремо! — сказав він.

Я шаную переконання інших людей тай певно не перепиняв би був старому Форніє, в його забобонах, одначе Гомпрі думав інакше. Він підступив до нас, зняв череп із плота та став перекидати ним у руках.

Ніякий туземець не обдурить мене! Я заберу цей череп зі собою!

У найближчому селі, що ми до нього прийшли, ждали на нас туземці. Вони були зібралися перед воритьми, одначе розбіглися, як ми наближилися. Та вони зупинилися невподалеки, і, як здавалося, не були до нас ворожо настроєні й не боялися. Нараз один із них побачив, що Форніє має череп під пахою. Вмить зникла приязна усмішка з його уст. Він випростувався, очі йому заіскрилися. Сказав кілька сердитих слів. В одну мить пропав він і його товариші.

На другий день рано йшли ми верхом гори. На диво не стрічали ми ні одного Мурина. Та я ніяк не міг позбутися прочуття, що гущавина довкола нас не була така самітна, як здавалося. Ця тишина, що царила довкола, віщувала щось недобре. Я йшов позаду обох поліцаїв, що провожали нас, і запримітив, що й вони не були спокійні. Я приготовив револьвер.

Двацять ярдів за скрутом стежка виходила нараз на невеличку галяву. Як ми тут прийшли, почули тріскіт у кущах. Потім почувся дикий крик, а гущавина, що ще перед хвилиною здавалося була така самітна, зароїлася від туземців, а всі вони були озброєні.

Окружали нас усе тісніше. Їх кровожадні лиця ясніли вже радісно — бо вони мали вже на думці пир, що ждав їх.

Я вмить зрозумів небезпеку. Кожної хвилини могли на нас посипатися стріли, потім дикуни кинуться на нас і так прийде кінець мені та обом поліцаям.

Я опустив револьвер, зняв ширококрисий капелюх із голови, та пішов назустріч дикунам. Ми стояли напроти себе та глядили на себе взаїмно. Вони збентежилися, ряди їх захиталися, відітхнули глибоко, один із них викрикнув протяжно „У-і-і-і" й усі кинулися в кущі в утечу.

Я не помилявся. Досі вони не бачили білого, а як я станув перед ними, роздягнений до половини й соняшне проміння освітило мене, їх пройняв смертельний жах.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член тов. Запорозької Січи, відділ 342 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі мені стали великою помічю у моїй недузі. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Іван Покутицький,
Картерет, Н. Дж.

Практична лекція.

Учителька: Пять курок знесуть пять яєць. Скільки знесе одна курка?

— Одно яйце, — відповідає ученик.

— Добре, а що треба зробити, щоб це знати?

— Слухати.

— Що слухати?

— Як курка закудкудакає.

Зависокий чинш.

— Скажіть мені, пане Кокошка, чому ви живете в комірнім, хоч маєте власну хату?

— Чи я варят платити такий високий чинш?

Мала ріжниця.

— Чи це правда, пане товаришу, що цей Крапка бере собі жінку з неймовірно великою скількістю грошей?

— Трохи не так. Він бере велику скількість грошей з неймовірною жінкою.

Образ.

Маляр: Прошу вважати, ласкавий пане, й не дотикати цього образу! Він іще не є сухий!

Гість: Нічого не шкодить, я маю старі рукавиці.

Добрий лік.

Господар застав у курнику злодія й питає:

— Що ти тут робиш?

— Те, що мені наказав лікар.

— Якто, лікар казав лазити по чужих курниках?

— Ні, але казав їсти буліон з курки.